

Wikipedia, allesweter,

Niemand meer die nog een papieren encyclopedie inkijkt. Tegenwoordig staat alles op internet. En nog gratis en voor niets ook. Blijft de vraag: is het alomtegenwoordige Wikipedia altijd te vertrouwen? TEKST: ELLEN LEIJSER

→ Geen voeten meer tussen de deur. Het lijken lang vervlogen tijden dat mannen aanbelden om te proberen metersdikke encyclopedieën huis aan huis te slijten. Tegenwoordig zoeken we alles op op internet, de Winkler Prins is naar een hoekje verbannen door Wikipedia, zijn digitale evenknie. Kort gezegd is Wikipedia een encyclopedie op internet. "De artikelen in deze encyclopedie worden geacht een neutraal gezichtspunt in te nemen", zo valt te lezen op de eigen site. En hoewel Wikipedia nadrukkelijk geen discussieforum is, kan iedereen informatie toevoegen. Ook anoniem. De internetencyclopedie is een relatief nieuw fenomeen. Na enkele voorzichtige voorlopers zag Wikipedia op 15 januari 2001 het licht. Oprichters zijn twee Amerikanen, de filosoof Larry Sanger en de internetondernemer Jimmy Wales. Inmiddels groeit het digitale naslagwerk als kool. Per maand worden gemiddeld 3.000 nieuwe pagina's toegevoegd. De Nederlandstalige versie van Wikipedia omvat op het moment van dit schrijven

415.573 artikelen. De Engelstalige al meer dan 2,2 miljoen. De online-encyclopedie heeft artikelen in 253 verschillende talen.

Het is een uiterst toegankelijk fenomeen. Niet alleen voor mensen die op zoek zijn naar informatie, maar ook voor mensen die hun kennis willen delen. Iedereen kan bijdragen aanleveren. Deskundig of niet.

Dat roept natuurlijk wel de vraag op: hoe betrouwbaar is Wikipedia? Internetadviseur Henk van Ess: "Wikipedia ben jij of je buurman. Iedereen kan op elk moment zijn ei kwijt, ook rotte. Balkenende, Lubbers of Wilders zijn allemaal wel eens voor gek versleten op Wikipedia, maar scheldpartijen en misinformatie zijn doorgaans al na een paar uur van het web verdwenen.

Koninklijk relletje
In augustus vorig jaar ontstond ophef over een wijziging in de Engelstalige Wikipedia. Bij de vermelding dat prinses Mabel voorafgaand aan haar huwelijk de regering 'onvolledige en onjuiste informatie' had gegeven, was de toevoeging 'onjuiste' geschrapt. Uit onderzoek bleek dat prins Friso en prinses Mabel zelf de aanpassing hadden gemaakt. Het spoor leidde naar een computer in Huis ten Bosch, de woning van koningin Beatrix. Om het relletje te sussen heeft de Rijksvoorlichtingsdienst bevestigd dat het koninklijk paar de informatie zelf heeft gewijzigd. Inmiddels is de volledige tekst weer terug.

FOTO: ANP

WIKIPEDIA The Free Encyclopedia

Het verwijderen van informatie gebeurt niet zo snel met minder gangbare onderwerpen, zoals de Britse industriële revolutie."

STORENDE FOUTEN

De online-encyclopedie is zeker niet foutloos, stelt Van Ess die onder meer uitgever is van de zoek-en-vindsite **voelspriet.nl**. "Wikipedia bevat storende fouten, maar het aantal is

...de Winkler Prins is naar een hoekje verbannen...

FOTO: TRUUS VAN GOG/HH

alleskunner?

vergelijkbaar met de missers in de Encyclopaedia Britannica. Wonderwel weten auteurs met tegenstrijdige belangen elkaar in balans te houden. Vooral de informatie onderin de pagina's van Wikipedia is handig. Daar staan vaak linkjes naar andere, nieuwe bronnen die je zelf kunt controleren op betrouwbaarheid, bijvoorbeeld via www.domeindelver.nl of www.alexa.com."

De kracht van Wikipedia is volgens Van Ess dat deze vaak actuelere informatie bevat dan de overbekende zoekmachine Google. Bovendien, zo zegt hij:

"Het antwoordenlijstje is geen tuin met onkruid, het is netjes gewied door vrijwilligers. Bedrijven en belangengroepen proberen natuurlijk wel grip te krijgen op de inhoud. Maar het leuke aan Wikipedia is dat je precies kunt zien binnen welke bedrijfsmuren de veranderingen worden aangebracht. Dat controleer je op wikiscanner.virgil.gr."

ACHILLESHIEL

De achilleshiel van Wikipedia is tegelijk ook de reden van het succes, meent Van Ess. "Een aanpassing gaat heel snel, zonder inlogcodes. Iemand die deskundig is op een bepaald gebied, kan uiteindelijk geen onzin verdragen, denk ik. Zuchtend wijzigt hij de foute datum van de onafhankelijkheid van Indonesië in de goede, met vermelding van het linkje van de bron op het web. Dat inspireert andere

kenners om daar op door te borduren. Wikipedia kon vooral ontstaan omdat het in alle rust, zonder schijnwerpers erop, kennis vrijelijk kon laten vloeien." Internetdeskundige en BNR-presentator Herbert Blankesteyn noemt Wikipedia 'redelijk betrouwbaar'. "Omdat iedereen wijzigingsvoorstellen kan doen (en de re-

'Iedereen kan bijdragen aanleveren.'

Deskundig of niet'

Gedumt via Wikipedia

Wikipedia-oprichter Jimmy Wales maakte het wel heel erg bont door begin maart zijn vriendin Rachel Marsden te dumpen via Wikipedia. Alvorens haar in te lichten, schreef hij het verbreken van de relatie al op de online encyclopedie. Marsden stuurde hij pas daarna een e-mailtje dat het voorbij was. Zij liet het er niet bij zitten en heeft kleding van haar ex-geliefde die ze nog had, te koop aangeboden op de veilingsite eBay.

dactie 'vandalisme' kan terugdraaien) zullen in veelgebruikte lemma's hoege-naamd geen fouten staan. Bij heel obscure onderwerpen kan dat anders zijn omdat daar weinig mensen komen die fouten kunnen

corrigeren en omdat er ook weinig mensen zijn die er verstand van hebben. Een goed uitgangspunt is: je moet Wikipedia niet als enige bron gebruiken. Maar dat is natuurlijk een algemene regel: je moet geen enkele bron als enige bron gebruiken."

MACHTIG INSTRUMENT

Blankesteyn vindt de grote kracht van Wikipedia dat het gratis is. "Het is voor bijna iedereen bereikbaar. En dankzij de manier waarop Wikipedia is gegroeid, worden er meer onderwerpen in besproken dan in welke

Florida

Wikipedia is eigendom van de *Wikimedia Foundation*, een in Florida gevestigde organisatie zonder winst-oogmerk. 'Wiki' komt uit het Hawaïaans en betekent 'snel, beweeglijk'.

encyclopedie ook. Je kunt zeuren over kwaliteit, maar er zijn inmiddels ontzettend veel onderwerpen die niet in een papieren encyclopedie staan maar wél in Wikipedia." De enorme groei en populariteit van het fenomeen maakt het een machtig instrument. Blankesteyn: "Inmiddels grijpt

iedereen ernaar. Dat betekent dat wat in Wikipedia staat, makkelijk voor waarheid wordt aangezien, wat niet per definitie terecht is. Het is daarom verleidelijk om te proberen via Wikipedia propaganda te bedrijven. Veel mensen en bedrijven hebben geprobeerd informatie over zichzelf aan te passen. (Zie kader *Koninklijk rellertje* red.) Microsoft heeft zelfs een plan gehad om buitenstaanders daarvoor te betalen. Dat zijn interessante dilemma's."

wikipedia.org

Documentaire

Onder de verontrustende titel *What happened to the truth?* duikt VPRO's *Tegenlicht* deze week in de wereld van Wikipedia. Programmamaker IJsbrand van Veelen sprak met mensen achter deze site en met *believers* en critici. Betekent Wikipedia het einde van de traditionele deskundige? Bepalen we voortaan zelf, met z'n allen, wat interessant is en wat niet?

TEGENLICHT | NEDERLAND 2 | VPRO
| MAANDAG | 21.00